

**Haringhuizen,
Dorpsstraat 39
Gem. Niedorp (NH.)**

Een Inventariserend Archeologisch
Veldonderzoek

Steekproefrapport 2011-10/02

*Haringhuizen, Dorpsstraat 39
Gem. Niedorp (NH.)
Een Inventariserend Archeologisch Veldonderzoek*

Een onderzoek in opdracht van
BügelHajema Adviseurs

Steekproefrapport 2011-10/02
ISSN 1871-269X
auteur: drs. R. Exaltus, senior archeoloog
autorisatie: dr. J. Jelsma, senior archeoloog

De Steekproef werkt volgens de Kwaliteitsnorm
Nederlandse Archeologie 3.2

Foto's en tekeningen zijn gemaakt door de
Steekproef bv, tenzij anders vermeld.

© De Steekproef bv, Zuidhorn, oktober 2011

Niets uit deze uitgave mag worden
vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt zonder
bronvermelding.

De Steekproef bv aanvaardt geen
aansprakelijkheid voor eventuele schade
voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of
het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

De Steekproef bv
Archeologisch Onderzoeks- en Adviesbureau
Hogeweg 3
9801 TG Zuidhorn
&
Laan van Chartroise 174
3552 EZ Utrecht

telefoon	050 - 5779784
fax	050 - 5779786
internet	www.desteekproef.nl
e-mail	info@desteekproef.nl
kvk	02067214

Inhoud

Samenvatting

1. Inleiding	1
1.1 Aanleiding en doel	1
1.2 Locatie en administratieve gegevens	3
2. Bureauonderzoek	4
2.1 Bronnen	4
2.2 Resultaten bureauonderzoek	5
2.3 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel	8
3. Veldonderzoek	9
3.1 Aanpak	9
3.2 Bodem, reliëf en archeologie	10
4. Conclusies en advies	13

Appendix I: Archeologische periodes

Appendix II: Bekende archeologische waarden

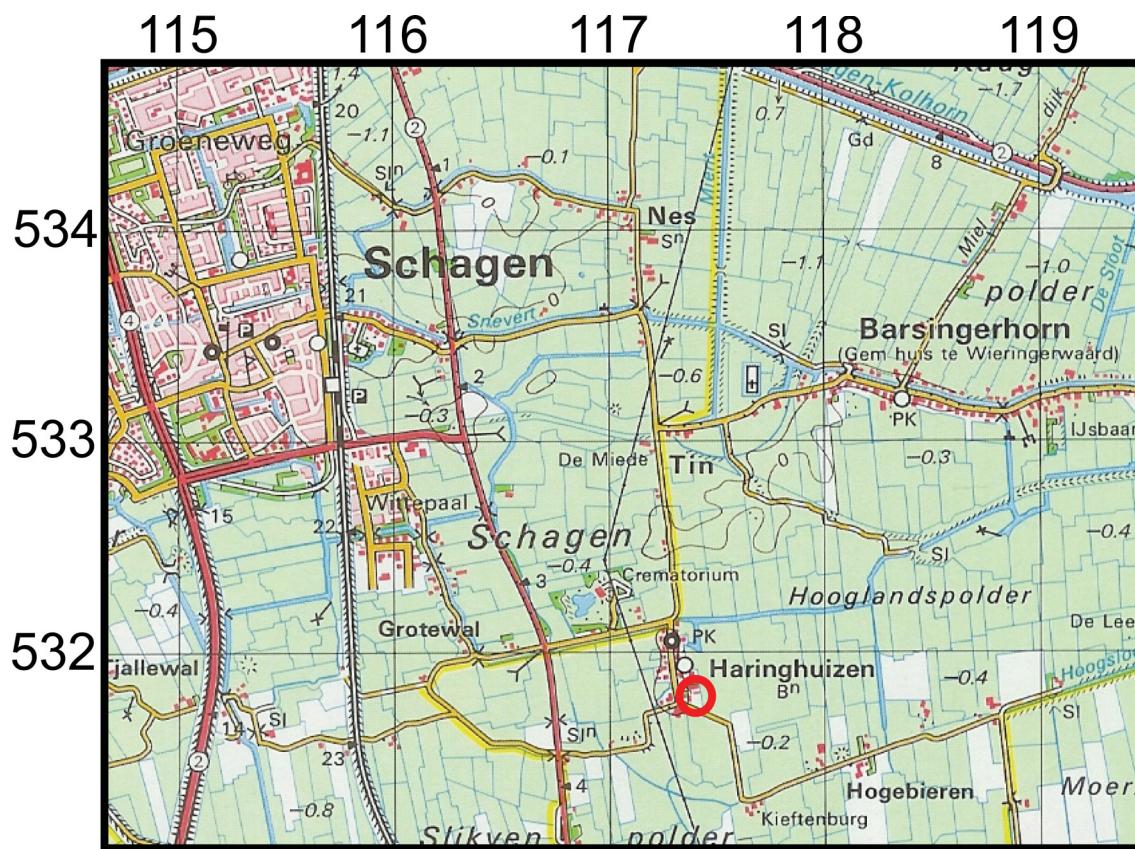
Samenvatting

In opdracht van BügelHajema Adviseurs is door De Steekproef bv een terrein onderzocht aan de Dorpsstraat 39 te Haringhuizen. Het onderzoek was gericht op de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden. Aanleiding tot het onderzoek is de voorgenomen sloop van een deel van de huidige bebouwing en vervanging hiervan door zes woningen. Tevens wordt een toegangsweg aangelegd en wordt de sloot langs de oostgrens van het plangebied verbreed. Volgens het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel geldt voor het plangebied een middelhoge archeologische verwachting voor resten uit de periode laat-neolithicum tot Romeinse tijd en een hoge verwachting voor resten uit de middeleeuwen. Om deze verwachting te toetsen zijn in het plangebied zestien boringen gezet tot een maximale diepte van drie meter beneden het maaiveld.

Uit de resultaten van het booronderzoek blijkt dat de afzettingen in het plangebied uit materiaal bestaan dat van beneden naar boven steeds fijner is en dat derhalve onder steeds rustiger omstandigheden is afgezet. Vanaf ongeveer een meter beneden het maaiveld betreft het afzettingen die zijn gevormd tussen vegetatie. Deze vegetatie is waarschijnlijk in de ijzertijd-Romeinse tijd enige malen afgebrand in een periode dat hier vee werd geweid.

In de middeleeuwen is het westelijke deel van het plangebied onderdeel geworden van één van de terpen van Haringhuizen. Binnen deze zone zijn geen bouwwerkzaamheden gepland. Hier wordt slechts een deel van de huidige boerderij gesloopt. De aangetroffen verschijnselen in de in deze zone gezette boringen zijn vooralsnog onvoldoende om de vindplaats te beoordelen. Hiervoor is een proefsleuvenonderzoek nodig. Dit onderzoek is echter pas noodzakelijk indien op het westelijke deel van het plangebied graafwerkzaamheden worden uitgevoerd die dieper reiken dan de verstoorde toplaag en die tot buiten de contouren van de te slopen bebouwing reiken. De begrenzing van deze zone is weergegeven in Figuur 6.

Op de overige delen van het plangebied zijn rond een diepte van een meter beneden het maaiveld brandlaagjes aangetroffen die samenhangen met het weiden van vee in de periode ijzertijd- Romeinse tijd. Dergelijke laagjes zijn kenmerkend voor de zones buiten de nederzettingen. Andere archeologische indicatoren dan verkoolde plantenresten zijn hierin niet gevonden. Om deze reden geven de resultaten van het onderzoek ten oosten van de in Figuur 6 aangegeven begrenzing geen aanleiding tot het adviseren van beschermende en/of beperkende maatregelen of archeologisch vervolgonderzoek.

Figuur 1. Haringhuizen, Dorpsstraat 39. Het plangebied ligt binnen de rode cirkel (Bron: ANWB, 2005. *Topografische Atlas Nederland 1:100.000*. ANWB bv, Den Haag.)

Figuur 2. Haringhuizen, Dorpsstraat 39. Het plangebied gezien vanuit het zuiden.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

In opdracht van BügelHajema Adviseurs, vertegenwoordigd door de heer J.-A. van der Ploeg, is door De Steekproef bv een terrein onderzocht aan de Dorpsstraat 39 te Haringhuizen (Figuur 1). Het onderzoek was gericht op de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden. Aanleiding tot het onderzoek is de voorgenomen sloop van een deel van de huidige bebouwing en vervanging hiervan door zes woningen (zie Figuur 3). Tevens wordt een toegangsweg aangelegd en wordt de sloot langs de oostgrens van het plangebied verbreed.

Het plangebied is nu nog bebouwd met een boerderij met stallen, schuren en silo's en in gebruik als veehouderij (Figuur 2).

Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek door middel van boringen.

Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een archeologisch verwachtingsmodel van het gebied aan de hand van beschikbare fysisch geografische, archeologische en historisch geografische informatie. Tijdens het veldonderzoek is dit verwachtingsmodel getoetst.

Het doel van het inventariserend veldonderzoek is het vaststellen van de mate van gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid hierin van archeologische waarden. Hierbij wordt gekeken naar de bodemopbouw en de mate waarin deze intact is en naar het voorkomen van archeologische indicatoren, zoals bewerkt en verbrand vuursteen, aardewerk, bouwmateriaal, bot en houtskool.

Figuur 3. Haringhuizen, Dorpsstraat 39. De in het plangebied voorgenomen sloop van een deel van de huidige bebouwing en bouw van zes nieuwe woningen. Tevens wordt een toegangsweg aangelegd en wordt de sloot langs de oostgrens van het plangebied verbreed. (Bron: Herinrichtingsplan De Boer Tuin- en landschapsarchitectuur, 2010).

1.2 Locatie en administratieve gegevens

Het plangebied ligt aan de zuidrand van Haringhuizen aan de Dorpsstraat 39 en is circa 1,4 hectare groot. De hoogte van het onderzoeksgebied ligt rond 0,2 meter beneden NAP. Het plangebied was ten tijde van het onderzoek bebouwd met een boerderij met bijbehorende opstallen en in gebruik als veehouderij. Het zuidelijke deel van het plangebied bestaat uit weiland.

Tabel 1. Haringhuizen, Dorpsstraat 39. Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied.

Provincie	Noord-Holland
Gemeente	Niedorp
Plaats	Haringhuizen
Toponiem	Dorpsstraat 39
Coördinaten hoekpunten	117,313/531,847; 117,426/531,865; 117,387/531,734; 117,444/531,709
Bevoegd gezag	Gemeente Niedorp
Opdrachtgever	BügelHajema Adviseurs
ARCHIS CIS-code	48872
ISSNnr.	1871 - 269X
Steekproef projectcode	2011-10/02
Geomorfologische context	Getij-inversierug
NAP hoogte maaiveld	Rond 0,2 m -NAP
maximale diepte onderzoek	3,0 m min maaiveld
Uitvoering van het veldwerk	14-10-11
Beheer en plaats documentatie	De Steekproef bv / Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) .

2. Bureauonderzoek

2.1 Bronnen

Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van de volgende bronnen (Tabel 2).

Tabel 2: Haringhuizen, Dorpsstraat 39. Geraadpleegde literatuur, bronnen en kaarten.

ANWB, 2005. *Topografische Atlas Noord-Holland 1:100.000*. ANWB bv, Den Haag.

Centraal Archeologisch Archief (CAA) en Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) [ARCHIS].

Indicatieve Kaart Archeologisch Waarden (IKAW)

Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA) versie 3.2. College voor de Archeologische Kwaliteit (www.sikb.nl).

De Mulder, E.F.J. & J.H.A. Bosch. 1982. Holocene Stratigraphy, Radiocarbon Datings and Paleogeography of Central and Northern North-Holland (The Netherlands). *Mededelingen Rijks Geologische Dienst* 36:3, 111-160.

De Mulder, E.F.J., M.C. Geluk, I.L. Ritsema, W.E. Westerhoff & T.E. Wong. 2003. *De Ondergrond van Nederland*. Wolters-Noordhoff, Groningen/Houten.

Exaltus R. P. & G.L.G.A. Kortekaas 2008. Prehistorische branden op Groningse kwelders. In: *Paleo-Aktueel nr 19*. p.115-124. Groningen 2008.

Gemeente Niedorp. *Archeologische Beleidsadvieskaart*

12 Provinciën 2006/2007. *Atlas van Topografische Kaarten. Nederland 1955-1965*. Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer.

12 Provinciën. 2005. *Luchtfoto-Atlas Noord-Holland 1:14 000*. Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer.

Provincie Noord-Holland. *Cultuurhistorische waardenkaart* (<http://geo.noord-holland.nl/chw>).

Stichting voor Bodemkartering, 1990. *Bodemkaart van Nederland 1:50000. Toelichting bij Kaartblad 19 west*. StiBoKa, Wageningen.

Stichting voor Bodemkartering, 1981. *Geomorfologische Kaart van Nederland 1:50000. Kaartblad 19 west*. StiBoKa, Wageningen.

Uitgeverij Nieuwland, 2006. *Grote Historische Topografische Atlas ±11894-1933. Noord-Holland 1 : 25 000*. Uitgeverij Nieuwland, Tilburg.

Wolters-Noordhoff Atlasprodukties, 1992. *Grote Historische Provincie Atlas 1:25 000. Noord-Holland 1849-1859*. Wolters-Noordhoff Atlasprodukties, Groningen.

www.watwaswaar.nl

2.2 Resultaten bureauonderzoek

In de periode na de ijstijden (het holocene) smolten de ijskappen en raakte het Noordzeebekken gevuld met water. Vanaf het moment van binnendringen van de zee in West-Nederland begon een natuurlijk proces van ophoging van de bodem door de afzetting van zeezand en zeeklei alsmede door veengroei. Veengroei vond plaats onder invloed van de stijgende grondwaterspiegel. De processen van sedimentatie van zand en klei en veengroei hielden vanaf 6000 voor Chr. min of meer gelijke tred met de doorgaande relatieve zeespiegelstijging.

Langs de Noordzeekust ontstonden door golfwerking en zeestromingen strandwallen die zijn opgebouwd uit zand uit het Noordzeebekken. Door de stijging van de zeespiegel schoof de kustlijn en de daarbij behorende strandwallen steeds verder naar het oosten op. Rond 4000 voor Chr. veranderde dit en werd de West-Nederlandse kust, ondanks de doorgaande relatieve zeespiegelstijging, een aanwaskust. Vanaf die tijd vormden zich jongere strandwallen aan de zeezijde van oudere strandwallen. Het proces van aangroei van de kust door verbreding van de zone met strandwallen is doorgegaan tot circa 900 AD. Rond die tijd begon een periode met kustafslag, waarbij ook grote delen van het eerder gevormde veenlandschap zijn opgeruimd. Westfriesland veranderde in een waddengebied. Dit waddengebied werd doorsneden door geulen en prielen die tweemaal per etmaal onder water liepen. In en direct langs de geulen en prielen werd zand afgezet. Op enige afstand hiervan kwam klei tot bezinking. Delen van dit waddengebied slibden zodanig ver op dat deze al in de middeleeuwen geschikt werden voor bewoning. Door de krimp en rijping van klei kwam het zand in en langs de voormalige geulen en prielen relatief hoog te liggen en ontstonden inversieruggen. Het plangebied ligt op een dergelijke inversierug. De bodems bestaan hier overwegend uit knippige poldervaaggronden die zijn gevormd in klei (classificatie bodemkaart gMn83C met grondwatertrap VI: gemiddeld hoogste grondwaterstand tussen 40 en 80 centimeter beneden maaiveld en gemiddeld laagste grondwaterstand meer dan 120 centimeter beneden het maaiveld). Dit zijn jonge bodems met beginnende bodemvorming. Ter plaatse van het westelijke deel van het plangebied geeft de bodemkaart een verhoogde woonplaats aan (classificatie bodemkaart TERP).

Het Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) laat zien dat het westelijke deel van het plangebied in monument 1751 ligt, dat de oude dorpskern van Haringhuizen betreft. Aan de noord- en zuidzijde hiervan geeft Archis de ligging aan van verhoogde woonplaatsen uit de middeleeuwen (monumenten 10575 en waarnemingen 42751 en 42752).

De waarneming 22602 betreft een door de AWN verrichte opgraving naar resten van de kerkterp van Haringhuizen. De terp ter plaatse van de

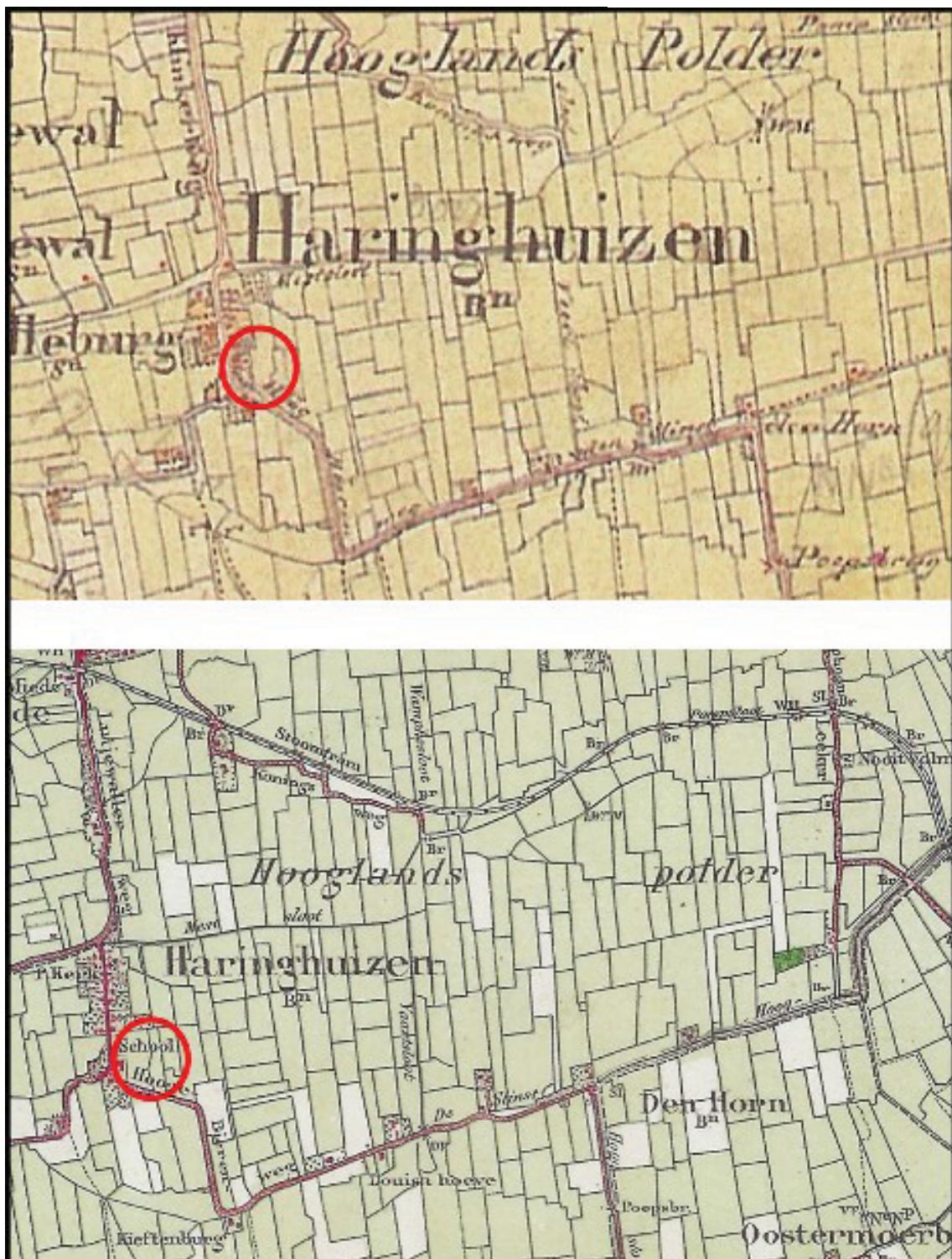
waarneming 42752 ligt op slechts vijftig meter ten zuidwesten van het plangebied en betreft een ongeveer één meter verhoogd terrein. Enkele honderden meters ten zuidwesten van het plangebied ligt monument 1721 met daarop de waarneming 42753. Ook deze locatie betreft een verhoogde woonplaats.

Op de Archeologische beleidsadvieskaart van de gemeente Niedorp ligt het westelijke deel van het plangebied in een zone waarin archeologisch onderzoek noodzakelijk is bij ontwikkelingen die een groter oppervlak beslaan dan vijftig vierkante meter en die dieper reiken dan veertig centimeter beneden het maaiveld. Het overige deel van het plangebied ligt in een zone waarin archeologisch onderzoek is vereist bij plannen die groter zijn dan 500 vierkante meter en dieper reiken dan 40 centimeter. De voorgenomen ontwikkeling overtreft deze grootte en diepte ruimschoots.

Bovenstaande gegevens wijken niet af van die op de Cultuurhistorische Waardenkaart van de provincie Noord-Holland.

Het dorp Haringhuizen is ontstaan in de dertiende eeuw nadat het waddengebied ten zuidwesten aan weerszijden van Barsingerhorn droogviel. Het nieuwe land kende nog geen landheer die de grond bezette en werd daarom *heering* genoemd. De vrije vestiging van nieuwe bewoners leidde tot het ontstaan van het dorp *Heeringhuusen*. Na de bouw van een kerk in 1325 werd het dorp ook wel Niewkerck genoemd. Op 12 mei 1415 kreeg Haringhuizen in combinatie met Barsingerhorn stadsrechten van graaf Willem VI.

In Figuur 4 zijn uitsneden afgebeeld van topografische kaarten uit 1858 en 1910. De gegevens op deze beide kaarten komen overeen met die op de kadastrale kaart uit de periode 1811-1832. Duidelijk is te zien dat het plangebied tot aan het begin van de twintigste eeuw onbebouwd is gebleven. Het plangebied bestaat vanouds uit noord-zuid gerichte weilanden ten oosten van de historische bebouwing van Haringhuizen. Hierbij valt op dat pal ten westen van het plangebied een onderbreking lag in deze bebouwing. De bebouwing ten zuidwesten van het plangebied lijkt een apart cluster te vormen. Deze valt samen met de terp ter plaatse van de Archis-waarneming 42752.

Figuur 4. Haringhuizen, Dorpsstraat 39. Uitsneden uit de topografische kaarten van 1858 (boven) en 1910 (onder).

2.3 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

Op basis van het bureauonderzoek is het volgende archeologische verwachtingsmodel geformuleerd:

Het plangebied grenst aan de historische kern van Haringhuizen maar is tot in de twintigste eeuw in gebruik gebleven voor de landbouw. In verband met de gedeeltelijke ligging binnen de historische kern van Haringhuizen is de verwachting voor archeologische resten daterend vanaf de middeleeuwen hoog. Archeologische sporen in het plangebied zullen bestaan uit terplagen en de resten van eventuele schuren of huisplaatsen die van vóór de negentiende eeuw stammen. Uit eerdere perioden kunnen eventueel archeologische resten aanwezig zijn op afgedekte kreekruggen en oeverwallen. Dergelijke resten kunnen vanaf het laat-neolithicum dateren. De verwachting hiervoor is echter hooguit middelhoog.

Archeologische indicatoren uit de middeleeuwen kunnen bestaan uit bewerkt en verbrand bot, voorwerpen van aardewerk en metaal (zoals weefgewichten, spinklosjes, metalen sieraden of munten), resten van metaalbewerking, dakpannen of ander bouwmateriaal. Mogelijke grondsporen uit de middeleeuwen kunnen bestaan uit paalgaten van huizen of spiekers, afvalkuilen, waterputten of greppels. Resten uit eerdere perioden zullen met name uit afgedekte vondstlagen bestaan met daarin houtskool, schelp, aardewerk en vuursteen.

Door de bebouwing in het plangebied in de twintigste eeuw zal, tenminste plaatselijk, aanzienlijke bodemverstoring zijn opgetreden.

Figuur 5. Haringhuizen, Dorpsstraat 39. De noordrand van het plangebied gezien vanuit het oosten.

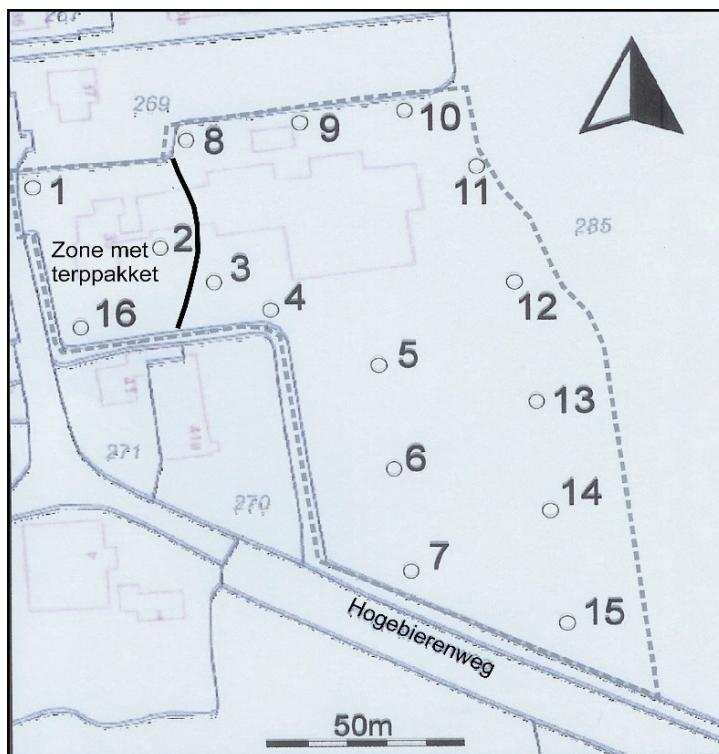
3. Veldonderzoek

3.1 Aanpak

Rekening houdend met in het plangebied aanwezige bebouwing is zoveel mogelijk getracht om in een gelijkmatig boornetwerk te werken.

Uiteindelijk zijn op het 1,4 hectare grote plangebied zestien boringen gezet. Hiermee komt de boordichtheid gemiddeld op ruim 10 boringen per hectare. Deze boordichtheid volstaat ruimschoots om inzicht te verkrijgen in de mate van bodemverstoring en de kans op intacte archeologische resten. Tevens voldoet deze boordichtheid volgens de Leidraad inventariserend veldonderzoek; Deel: karterend booronderzoek (SIKB, 2006) als zoekoptie om door archeologische lagen gekenmerkte vindplaatsen uit de periode bronstijd tot middeleeuwen op te sporen (zoekoptie D2). Alle boringen zijn doorgezet tot een diepte van twee meter beneden het maaiveld. Enkele boringen zijn doorgezet tot een diepte van drie meter beneden het maaiveld. Van alle boorpunten is de NAP-hoogte bepaald.

De ligging van de boorpunten is afgebeeld op Figuur 6. De boringen zijn weergegeven in de boorprofielen in Figuur 8.

Figuur 6. Haringhuizen, Dorpsstraat 39. Boorpuntenkaart. Het plangebied ligt binnen de grijze stippeellijn; de genummerde punten geven de uitgevoerde boringen weer. De zwarte lijn geeft de oostgrens aan van de zone waarbinnen terplagen zijn aangetroffen. (Bron: Kadaster)

3.2 Bodem, reliëf en archeologie

Op 14 oktober 2011 zijn door De Steekproef zestien boringen gezet in het plangebied. Deze boringen zijn, rekening houdend met de aanwezige gebouwen en terreinverhardingen, zo gelijkmatig mogelijk over het plangebied verdeeld (zie Figuur 6).

Alle boringen zijn doorgezet tot een diepte van twee meter beneden het maaiveld. Om inzicht te krijgen in de dieper gelegen afzettingen zijn de boringen 2, 10 en 14 doorgezet tot een diepte van drie meter beneden het maaiveld. De hoogte van het maaiveld ligt rond 0,2 meter beneden NAP. De resultaten van het booronderzoek zijn afgebeeld in Figuur 8.

Bovenin de boringen bevond zich een dertig tot zestig centimeter dik pakket dat uit brokken humusarme en humusrijke klei bestaat. Hierin komen moderne insluitsels voor zoals antraciet, verroest ijzerdraad en zelfs plastic. Onder deze moderne toplaag is in de boringen 1, 2 en 16 een 30 tot 55 centimeter dik pakket aangetroffen dat uit donkere, humusrijke klei bestaat met daarin houtskoolspikkels en een enkel deeltje onverbrand bot (boring 2). Dit donkere, houtskool bevattende kleipakket vormt waarschijnlijk een terppakket en contrasteert duidelijk met de klei zoals deze in de overige boringen onder de moderne toplaag is waargenomen. Deze is namelijk zwak humeus en bevat geen houtskoolspikkels. Overeenkomstige klei is in de boringen 1, 2 en 16 onder het terppakket gevonden. Onderin de zwak humeuze klei bevonden zich in de boringen 2, 6 en 8 tot en met 14 zeer dunne laagjes van door verkoolde plantenresten donkergekleurde klei (zie Figuur 7). In de boringen 8, 9 en 12 komen dergelijke laagjes voor in samenhang met een vegetatiehorizont waarin de klei zwak venig is. Een dergelijke vegetatiehorizont is ook in de boringen 4 en 5 gezien.

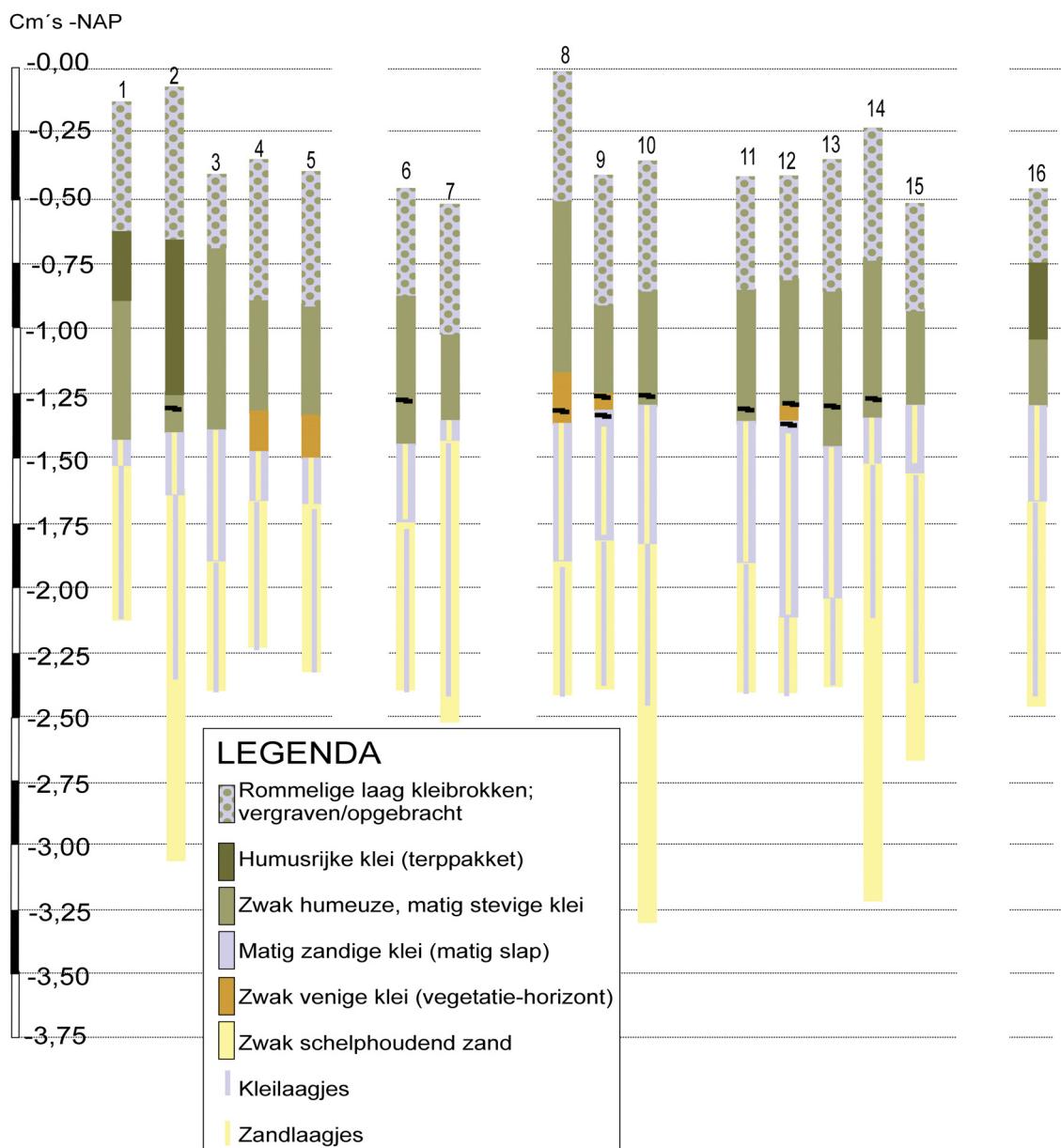

Figuur 7. De vegetatie-horizont in boring 9 met zowel links als rechts daarvan dunne donkergrize lijmlijntjes. Dit zijn de in de tekst beschreven brandlaagjes.

De laagjes door verkoolde plantenresten donkergekleurde klei zijn kenmerkend voor lage-kwelderafzettingen in de Noord-Nederlandse kustgebieden en zijn met name ontstaan in de late ijzertijd -Romeinse tijd. In deze periode vond beweidig van kwelders plaats. De vegetatie op deze kwelders was slechts deels geschikt voor begrazing. Ongeschikte vegetatie werd afgebrand om plaats te maken voor vegetatie die wel aantrekkelijk was voor het vee. Doordat nog steeds klei-afzetting plaatsvond, raakten deze laagjes plaatselijk ingebed in klei en bleven deze gespaard.

Bodemmicromorfologisch onderzoek aan dergelijke laagjes heeft duidelijk gemaakt dat elk laagje uit de neerslag van *in situ* verbrande kweldervegetatie bestaat (Exaltus & Kortekaas 2008). De brandlaagjes zijn kenmerkend voor de zones buiten de nederzettingen waarin wel vee werd geweid maar waar geen bewoning plaatsvond.

In het plangebied zijn in de boringen 8 en 12 als het ware twee sets van brandlaagjes aanwezig. De bovenste set bestaat uit minimaal zes laagjes en ligt in de top van de vegetatie-horizont. De onderste set lijkt uit drie brandlaagjes te bestaan en ligt in de top van de onder de vegetatie-horizont gelegen klei. Onder de zone met de vegetatie-horizont zijn nog slechts natuurlijke wadafzettingen aangetroffen. Deze bestaan bovenin uit door zandlaagjes onderbroken, matig slappe, ongeoxideerde klei. Naar beneden toe gaan deze over in grijs, zwak schelphoudend en door kleilaagjes onderbroken zand. Vanaf een diepte van ongeveer twee meter beneden het maaiveld ontbreken de kleilaagjes in dit zand. Behalve de brandlaagjes en de terplagen in de boringen 1, 2 en 16 zijn in het plangebied geen archeologische indicatoren gevonden. Om deze reden heeft geen vindplaatsbeoordeling plaatsgevonden aan de hand van de waarderingstabel uit de KNA 3.2 (VS06).

Figuur 8. Haringhuizen, Dorpsstraat 39. Weergave van de resultaten van het booronderzoek in de vorm van boorprofielen.

4. Conclusies en Advies

Volgens het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel geldt voor het plangebied een middelhoge archeologische verwachting voor resten uit de periode laat-neolithicum tot Romeinse tijd en een hoge verwachting voor resten uit de middeleeuwen. Om deze verwachting te toetsen zijn in het plangebied zestien boringen gezet tot een maximale diepte van drie meter beneden het maaiveld.

Uit de resultaten van het booronderzoek blijkt dat de afzettingen in het plangebied uit materiaal bestaan dat van beneden naar boven steeds fijner is en dat derhalve onder steeds rustiger omstandigheden is afgezet. Vanaf ongeveer een meter beneden het maaiveld betreft het afzettingen die zijn gevormd tussen vegetatie. Deze vegetatie is waarschijnlijk in de ijzertijd-Romeinse tijd enige malen afgebrand in een periode dat hier vee werd geweid.

In de middeleeuwen is het westelijke deel van het plangebied onderdeel geworden van één van de terpen van Haringhuizen. Binnen deze zone zijn geen bouw-werkzaamheden gepland. Hier wordt slechts een deel van de huidige boerderij gesloopt. De aangetroffen verschijnselen in de in deze zone gezette boringen zijn vooralsnog onvoldoende om de vindplaats te beoordelen. Hiervoor is een proefsleuvenonderzoek nodig. Dit onderzoek dient te worden uitgevoerd door een daartoe gecertificeerd bedrijf volgens een speciaal daartoe op te stellen Programma van Eisen (PvE). Een dergelijk onderzoek is echter pas noodzakelijk indien op het westelijke deel van het plangebied graafwerkzaamheden worden uitgevoerd die dieper reiken dan de verstoorde toplaag en die tot buiten de contouren van de te slopen bebouwing reiken. De begrenzing van deze zone is weergegeven in Figuur 6.

Op de overige delen van het plangebied zijn rond een diepte van een meter beneden het maaiveld brandlaagjes aangetroffen die samenhangen met het weiden van vee in de periode ijzertijd-Romeinse tijd. Dergelijke laagjes zijn kenmerkend voor de zones buiten de nederzettingen. Andere archeologische indicatoren dan verkoolde plantenresten zijn hierin niet gevonden. Om deze reden geven de resultaten van het onderzoek ten oosten van de in Figuur 6 aangegeven begrenzing geen aanleiding tot het adviseren van beschermende en/of beperkende maatregelen of archeologisch vervolgonderzoek.

Wij wijzen er verder op dat in alle gevallen geldt dat indien archeologische materialen en/of sporen aangetroffen worden, deze gemeld dienen te worden bij de gemeente Niedorp conform Monumentenwet 1988, laatste wijziging van 1 september 2007, paragraaf 7, artikel 53 en verder.

Appendix I

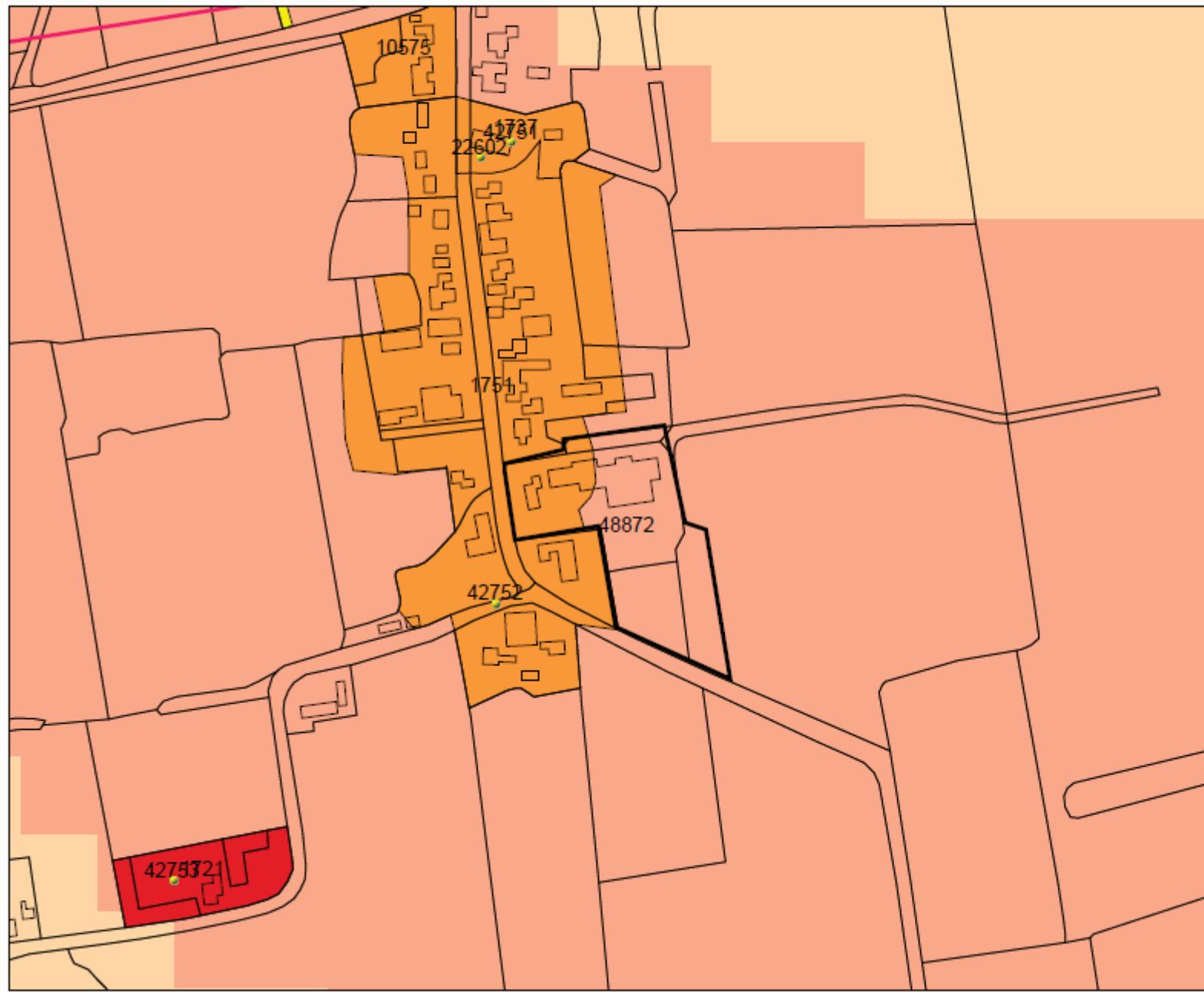
Haringhuizen, Dorpsstraat 39 Archeologische periodes

<i>paleolithicum:</i>	<i>tot 8.800 vC</i>	<i>ijzertijd:</i>	<i>800 - 12 vC</i>
paleolithicum vroeg:	<i>tot 300.000 BP</i>	<i>ijzertijd vroeg:</i>	<i>800 - 500 vC</i>
paleolithicum midden:	<i>300.000 - 35.000 BP</i>	<i>ijzertijd midden:</i>	<i>500 - 250 vC</i>
paleolithicum laat:	<i>35.000 BP - 8.800 vC</i>	<i>ijzertijd laat:</i>	<i>250 - 12 vC</i>
paleolithicum laat A:	<i>35.000 - 18.000 BP</i>		
paleolithicum laat B:	<i>18.000 BP - 8.800 vC Romeinse tijd:</i>		<i>12 vC - 450 nC</i>
		<i>Romeinse tijd vroeg:</i>	<i>12 vC - 70 nC</i>
<i>mesolithicum:</i>	<i>8.800 - 4.900 vC</i>	<i>Romeinse tijd vroeg A:</i>	<i>12 vC - 25 nC</i>
mesolithicum vroeg:	<i>8.800 - 7.100 vC</i>	<i>Romeinse tijd vroeg B:</i>	<i>25 - 70 nC</i>
mesolithicum midden:	<i>7.100 - 6.450 vC</i>	<i>Romeinse tijd midden:</i>	<i>70 - 270 nC</i>
mesolithicum laat:	<i>6.450 - 4.900 vC</i>	<i>Romeinse tijd midden A:</i>	<i>70 - 150 nC</i>
		<i>Romeinse tijd midden B:</i>	<i>150 - 270 nC</i>
<i>neolithicum:</i>	<i>5.300 - 2.000 vC</i>	<i>Romeinse tijd laat:</i>	<i>270 - 450 nC</i>
neolithicum vroeg:	<i>5.300 - 4.200 vC</i>	<i>Romeinse tijd laat A:</i>	<i>270 - 350 nC</i>
neolithicum vroeg A:	<i>5.300 - 4.900 vC</i>	<i>Romeinse tijd laat B:</i>	<i>350 - 450 nC</i>
neolithicum vroeg B:	<i>4.900 - 4.200 vC</i>		
neolithicum midden:	<i>4.200 - 2.850 vC</i>	<i>middeleeuwen:</i>	<i>450 - 1.500 nC</i>
neolithicum midden A:	<i>4.200 - 3.400 vC</i>	<i>middeleeuwen vroeg:</i>	<i>450 - 1.050 nC</i>
neolithicum midden B:	<i>3.400 - 2.850 vC</i>	<i>middeleeuwen vroeg A:</i>	<i>450 - 525 nC</i>
neolithicum laat:	<i>2.850 - 2.000 vC</i>	<i>middeleeuwen vroeg B:</i>	<i>525 - 725 nC</i>
neolithicum laat A:	<i>2.850 - 2.450 vC</i>	<i>middeleeuwen vroeg C:</i>	<i>725 - 900 nC</i>
neolithicum laat B:	<i>2.450 - 2.000 vC</i>	<i>middeleeuwen vroeg D:</i>	<i>900 - 1.050 nC</i>
		<i>middeleeuwen laat:</i>	<i>1.050 - 1.500 nC</i>
<i>bronstijd:</i>	<i>2.000 - 800 vC</i>	<i>middeleeuwen laat A:</i>	<i>1.050 - 1.250 nC</i>
bronstijd vroeg:	<i>2.000 - 1.800 vC</i>	<i>middeleeuwen laat B:</i>	<i>1.250 - 1.500 nC</i>
bronstijd midden:	<i>1.800 - 1.100 vC</i>		
bronstijd midden A:	<i>1.800 - 1.500 vC</i>	<i>nieuwe tijd:</i>	<i>1.500 - heden</i>
bronstijd midden B:	<i>1.500 - 1.100 vC</i>	<i>nieuwe tijd A:</i>	<i>1.500 - 1.650 nC</i>
bronstijd laat:	<i>1.100 - 800 vC</i>	<i>nieuwe tijd B:</i>	<i>1.650 - 1.850 nC</i>
		<i>nieuwe tijd C:</i>	<i>1.850 - heden</i>

Appendix II - Haringhuizen, Dorpsstraat 39

Bekende en verwachte archeologische waarden

117777 / 532139

116993 / 531499

Legenda

- VONDSTMELDINGEN
- WAARNEMINGEN
- ONDERZOEKS MELDINGEN
- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)
- PLANGE BIED
- MONUMENTEN**
  - archeologische waarde
  - hoge archeologische waarde
  - zeer hoge archeologische waarde
  - zeer hoge arch waarde, beschermd
- IKAW**
  - zeer lage trefkans
  - lage trefkans
  - middelhoge trefkans
  - hoge trefkans
  - lage trefkans (water)
  - middelhoge trefkans (water)
  - hoge trefkans (water)
  - water
  - niet gekarteerd

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap